

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL ŪKIO SUBJEKTO TELIA LIETUVA, AB, TURINČIO DIDELĘ ĮTAKĄ
DIDMENINĖS CENTRINĖS PRIEIGOS FIKSUOTOJE VIETOJE MASINĖS RINKOS
PRODUKTAMS RINKOJE**

2019 m. _____ d. Nr. 1V-
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – Įstatymas) 15 straipsnio 1 dalimi, 16 straipsnio 1 dalimi, 4 dalies 3 punktu, 9 ir 11 dalimis, 17 straipsnio 1, 3, 5, 6 ir 7 dalimis, Rinkos tyrimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1V-297 „Dėl Rinkos tyrimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Rinkos tyrimo taisyklės) 6, 20, 21, 24 ir 25 punktais, išnagrinėjęs juridinių asmenų pateiktus atsakymus į Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) 2018 m. gegužės 7 d. raštu Nr. 1B-1282 „Dėl Didmeninės vietinės prieigos ir Didmeninės centrinės prieigos rinkų tyrimų anketos“ pateiktą Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo anketą, atsižvelgdamas į 2013 m. rugsėjo 11 d. Komisijos rekomendaciją 2013/466/ES dėl nuoseklaus nediskriminavimo įpareigojimų ir sąnaudų apskaičiavimo metodikų, skirtų konkurencijai skatinti ir geresnei investicijų į plačiąjuosį ryšį aplinkai sukurti, taikymo (OL 2013 L 251, p. 13), 2014 m. spalio 9 d. Europos Komisijos rekomendaciją 2014/710/ES dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2014 L 295, p. 79) ir į 20__ m. _____ d. Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo ataskaitą Nr. LD-_____ (toliau – Ataskaita):

1. N u s t a č i a u ir k o n s t a t u o j u, kad:

1.1. Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinka (toliau – Didmeninės centrinės prieigos rinka) apibrėžta Tarnybos direktoriaus 2019 m. _____ d. įsakymo Nr. 1V- _____ „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos apibrėžimo“ 1.4.1 papunktyje ir 1.4.2 papunktyje.

1.2. Tyrimas dėl konkurencijos veiksmingumo Didmeninės centrinės prieigos rinkose atliktas Ataskaitos 3 skyriuje.

1.3. Kaip nurodyta Ataskaitos 3.4 skyriuje, konkurencija Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, apibrėžtoje Tarnybos direktoriaus 2019 m. _____ d. įsakymo Nr. 1V- _____ „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos apibrėžimo“ 1.4.2 papunktyje, yra veiksminga.

1.4. Kaip nurodyta Ataskaitos 3.4 skyriuje, konkurencija Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, apibrėžtoje Tarnybos direktoriaus 2019 m. _____ d. įsakymo Nr. 1V- _____ „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos apibrėžimo“ 1.4.1 papunktyje, nėra veiksminga, nes:

1.4.1. Telia Lietuva, AB (toliau – Telia) tiriamojo laikotarpio pabaigoje užėmė 57,7 proc. rinkos.

1.4.2. Didmeninė centrinė prieiga yra vertikalčiai susijusi su mažmeninėmis paslaugomis, prieiga prie ryšių kabelių kanalų sistemos (toliau – RKKS). Telia turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos, o taip pat kontroliuoti šių paslaugų kainas bei kitas teikimo sąlygas ir tuo riboti galimybes patekti į Didmeninės centrinės prieigos rinką, daryti neigiamą įtaką mažmeninių paslaugų teikimo rinkose. Telia valdoma Lietuvoje išvystyta RKKS suteikia Telia konkurencinį pranašumą Didmeninės centrinės prieigos rinkoje prieš esamus arba potencialius didmeninės centrinės prieigos teikėjus, nevaldančius tokios apimties RKKS.

1.4.3. Įėjimo į Didmeninės centrinės prieigos rinką barjerai yra aukšti.

1.4.4. Įvertinus Telia užimamą Didmeninės centrinės prieigos rinkos dalį ir tai, kad įėjimo į Didmeninės centrinės prieigos rinką barjerai yra aukšti, darytina išvada, kad potencialios konkurencijos Didmeninės centrinės prieigos rinkoje nėra.

1.4.5. Esami arba potencialūs Telia teikiamos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjai Telia atžvilgiu derybinės galios Didmeninės centrinės prieigos rinkoje neturi. Aplinkybių, leidžiančių manyti, kad šioje atitinkamoje rinkoje egzistuoja pirkėjo derybinė galia, nėra.

1.5. Kaip nurodyta Ataskaitos 3.4 skyriuje, Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, apibrėžtoje Tarnybos direktoriaus 2019 m. d. įsakymo Nr. 1V- „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos apibrėžimo“ 1.4.1 papunktyje, egzistuoja šios konkurencijos problemos:

1.5.1. Telia neturi motyvų siūlyti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) arba nutraukti šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimą;

1.5.2. Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes riboti informacijos teikimą apie didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);

1.5.3. Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti skirtingas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas bei kitas šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas sau ir kitam operatoriui;

1.5.4. Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti per aukštas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas ir kontroliuoti kitas šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas.

1.6. Kaip nurodyta Ataskaitos 3.4 skyriuje, ūkio subjektą Telia sudaro „Telia Lietuva“, AB, Telia Customer Service LT, AB, Telia Global Services Lithuania, UAB, VŠĮ „Numerio perkėlimas“, UAB „Mobilieji mokėjimai“ (toliau – ūkio subjektas Telia).

2. P r i p a ž į s t u ūkio subjektą Telia, turinčiu didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, apibrėžtoje Tarnybos direktoriaus 2019 m. d. įsakymo Nr. 1V- „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos apibrėžimo“ 1.4.1 papunktyje.

3. P a l i e k u g a l i o t i visa apimtimi ūkio subjektui Telia Tarnybos direktoriaus 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje“ 3.3 papunktyje nustatytą skaidrumo įpareigojimą ir 3.5 papunktyje nustatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, apibrėžtoje Tarnybos direktoriaus 2019 m. d. įsakymo Nr. 1V- „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos apibrėžimo“ 1.4.1 papunktyje.

4. P a k e i č i u ūkio subjektui Telia Tarnybos direktoriaus 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje“ 3.1, 3.2 ir 3.4 papunkčiuose nustatytus įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą bei kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, apibrėžtoje Tarnybos direktoriaus 2019 m. d. įsakymo Nr. 1V- „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės

rinkos produktams rinkos apibrėžimo“ 1.4.1 papunktyje, kuriuos ūkio subjektas Telia privalo vykdyti nuo šio įsakymo įsigaliojimo dienos, ir kurie yra atitinkantys problemų, nurodytų Ataskaitos 3.4 skyriuje, prigimtį, proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje:

4.1. Įpareigojimą suteikti prieigą, nustatytą Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas Telia:

4.1.1. privalo suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) bet kuriame prisijungimo prie ūkio subjekto Telia tinklo taške, iš kurio būtų sudaryta galimybė ūkio subjektui teikti mažmenines elektroninių ryšių paslaugas savo galutiniams paslaugų gavėjams visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas;

4.1.2. privalo sąžiningai derėtis su ūkio subjektais, prašančiais suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);

4.1.3. privalo nenutraukti jau suteiktos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių);

4.1.4. privalo suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) suderinamumui;

4.1.5. privalo suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

4.1.6. privalo suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimą didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjams;

4.1.7. privalo suteikti prieigą prie veiklos palaikymo sistemų ar kitų panašių programinių sistemų, būtinų sąžiningai didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimo konkurencijai užtikrinti;

4.1.8. privalo sujungti tinklus ar tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus bet kuriame techniškai galimame tinklo taške;

4.1.9. gali atsisakyti suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), vienašališkai sustabdyti jos teikimą ar ją nutraukti tiktais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti tinklo vientisumą, jei teisės aktai nenumato kitaip.

4.2. Nediskriminavimo įpareigojimą, nustatytą Įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje. Ūkio subjektas Telia privalo:

4.2.1. nediskriminuoti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjų, įskaitant analogiškų sąlygų analogiškomis aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiomis pačiomis sąlygomis, kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą;

4.2.2. prieš patvirtindamas naujas ar keisdamas galiojančias didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) ir (ar) mažmeninių interneto prieigos paslaugų kainas, atlikti žemiau esančioje lentelėje nurodytą *ex-ante* kainų spaudimo testą. Tarnybai pareikalavus, ūkio subjektas Telia privalo pateikti Tarnybai užpildytą žemiau esančią lentelę:

Lentelė. Mažmeninės interneto prieigos paslaugos ir didmeninių paslaugų kainų skirtumo palyginimas nediskriminavimo įpareigojimo aspektu.

Nr.	<i>Ex ante</i> kainų spaudimo testo dedamosios dalys	Greitaveika X Mb/s	Greitaveika Y Mb/s
Pagrindinės didmeninės centrinės prieigos paslaugos kaina (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)), Eur (be PVM)			
1.	A*		
Skaičiavimo prielaidos			
2.	Įsipareigojimo naudotis paslaugomis laikotarpis, mėn.		
3.	Planuojamų pajungti prieigų (galutinių paslaugų gavėjų) kiekis, vnt.		
4.	Vidutinis santykis tarp parduotos/realiai naudojamos spartos.		
5.	Tarptautinio interneto kaina už 1 Mb/s, Eur (be PVM).		
6.	Vietinio interneto kaina už 1 Mb/s, Eur (be PVM).		
7.	Tarptautinio ir vietinio interneto vidutinis santykis.		

8.	Skaidulos nuomos, skirtos sujungti teikėjo ir gavėjo tinklus, vidutinė rinkos kaina, Eur/km (be PVM).		
9.	Prisijungimo prie paslaugos A taškų kiekis (vnt.)		
Papildomos didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, kainos (sąnaudos (įskaitant investicijų gražą)**, Eur (be PVM)			
10.	B		
	C		
	D		
	t.t.		
Kitos sąnaudos (įskaitant investicijų gražą)			
11.	Galinės įrangos kaina (sąnaudos), Eur (be PVM).		
	Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas***, Eur (be PVM).		
1 + 10 + 11	Visų didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudos ir mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedo suma (operatoriaus savikaina), Eur (be PVM).		
12.	Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu, kaina, Eur (be PVM).		
12-(1 + 10 + 11)	Skirtumas tarp Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos paslaugos A pagrindu, kainos ir visų didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudų sumos (operatorių savikaina), Eur (be PVM).		
*Paslauga A gali būti didmeninės centrinės prieigos paslauga, teikiama ADSL technologija, arba didmeninės centrinės prieigos paslauga, teikiama FTTx technologija.			
**Papildomos didmeninės paslaugos (B, C, D ir t.t.) (ir jų kainos) apima visas didmenines paslaugas, būtinas norint suteikti mažmeninę interneto prieigos paslaugą (ir jų kainas). Jos gali apimti šias paslaugas: prisijungimą prie tarptautinio interneto (poreikis pagal konkrečią greitaveiką) ir (arba) skaidulų nuomą, ir (arba) ryšių liniją (pagal prisijungimo prie paslaugos A taškų kiekį), ir (arba) RKKS, ir (arba) šviesolaidinės linijos nuomą sujungimui, ir (arba) paslaugų įrengimo mokesčius, ir (arba) paslaugų aktyvinimo mokesčius ir (arba), techninių galimybių tyrimus ir (arba) kt. Skaičiuojant reikalingų papildomų didmeninių paslaugų kiekį, svarbu įvertinti ir galimą prisijungimą prie ūkio subjekto Telia tinklo 3-uose tinklų sujungimo taškuose.			
***Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas susideda iš sąnaudų, kurios yra būtinos norint teikti mažmeninę paslaugą. Jos apima: mažmeninės paslaugos užsakymus ir pardavimus; klientų aptarnavimą; gedimų registravimą ir šalinimą; reklamą; darbą su klientais ir skolininkais; mažmeninių paslaugų modifikavimą, atjungimą ir plėtrą; įmokų surinkimą; komercijos vystymą; mažmeninių paslaugų techninių galimybių tyrimą, diegimą ir teikimą pas galutinį paslaugų gavėją. Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas (tai yra papildomas proc. prie visų didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninės paslaugos teikimui) nustatomas pagal ūkio subjekto Telia atitinkamai patirtas sąnaudas teikiant atitinkamą mažmeninę paslaugą (be didmeninių paslaugų sąnaudų dalies) pagal paskutinius ūkio subjekto Telia Tarnybai pateiktus metinės ataskaitos duomenis.			

4.2.3. Tarnybai pateikti informaciją apie savo didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugas ir mažmenines interneto prieigos paslaugas pagal siūlomus mokėjimo planus, užpildydamas Apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 „Dėl Apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų patvirtinimo“ 1 priedo ir Sąnaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 „Dėl Sąnaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Sąnaudų apskaitos taisyklės) 2 priedo formas.

4.3. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus, nustatytus Įstatymo 23 straipsnyje. Ūkio subjektas Telia privalo:

4.3.1. tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis;

4.3.2. teikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) tokiomis kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis;

4.3.3. netaikyti užmokesčių už paslaugas ir (ar) priemones, nebūtinai suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);

4.3.4. netaikyti skirtingų didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainų priklausomai nuo galutinių paslaugų gavėjų, kuriems prieigos gavėjas teiks mažmenines paslaugas naudodamas ūkio subjekto Telia suteiktą prieigą, formos (fiziniai ar juridiniai asmenys).

5. P a n a i k i n u ūkio subjektui Telia Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, apibrėžtoje Tarnybos direktoriaus 2019 m. d. įsakymo Nr. 1V- „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos apibrėžimo“ 1.4.2 papunktyje, Tarnybos direktoriaus 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje“ 3.1-3.5 papunkčiuose nustatytus įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus bei apskaitos atskyrimo įpareigojimą, kadangi nustatyti įpareigojimai, kaip nurodyta šio įsakymo 1.3 papunktyje, nepateisina įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymo.

6. N u s t a t a u , kad pasikeitus šio įsakymo 1.6 papunktyje nurodyto ūkio subjekto sudėčiai, t. y. į ūkio subjekto sudėtį įeinančiam asmeniui praradus susijusio asmens statusą ir (ar) atsiradus naujam susijusiam asmeniui, kai apie tai privaloma pranešti Tarnybai pagal Rinkos tyrimo taisyklių 18¹ papunktį, laikoma, kad nuo ūkio subjekto sudėties pasikeitimo dienos šio įsakymo 3-4 punktuose nurodyti įpareigojimai pradedami taikyti naujam susijusiam asmeniui ir (ar) nustoja galioti asmeniui, praradusiam susijusio asmens statusą.

7. I n f o r m u o j u , kad šis įsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

8. N u r o d a u šį įsakymą paskelbti Tarnybos interneto svetainėje adresu www.rrt.lt.

Direktorius